

duiker geworden en hij heeft van die periode af niet langer deelgenomen aan de illegale communistische activiteit, laat staan dat hij daar, zoals hij van de zomer van '40 af gedaan had, de richtlijnen voor bepaalde.

Het gevolg was dat anderen de zwaargheavende illegale CPN moesten gaan leiden. Het schip was stuurloos geworden. Goulooze bracht telegrafisch aan Moskou rapport uit. Hij kreeg, aldus zijn biograaf Harmsen, 'het advies, een oude vertrouwde partijgenoot te belasten met het vormen van een nieuwe leiding.'¹ Goulooze koos er niet Brandenburg voor uit, maar de nieuwe Amsterdamse districtsleider Jan Postma. Natuurlijk had de partij tijd nodig om weer op adem te komen. De kracht die zij in de zomer van '43 zou kunnen ontwikkelen, zou heel wat geringer zijn dan in '41 en '42 het geval was geweest. Die verzwakking deed zich overigens in een situatie voor waarin, door de Russische militaire successen en door het uitblijven van een Tweede Front in West-Europa, in sommige kringen sprake was van een groeiende angst voor de Sowjet-Unie en voor het communisme.

De OD

Beduchtheid voor links-revolutionaire woelingen die met de bevrijding gepaard konden gaan of daar onmiddellijk op konden volgen, leefde sterk bij de man die in de zomer van '42 met grote energie de OD opnieuw begon op te bouwen: de reserve-ritmeester der huzaren, jhr. P. J. Six. Wij noemden hem al toen wij er in ons vorige deel op wezen dat hij in '41 optrad als chef-staf van het gewest-Amsterdam van de OD: de 'tweede' OD, die van Versteegh. De 'eerste' had onder leiding gestaan van Westerveld. Westerveld was in de lente van '41 gearresteerd, Versteegh in de herfst. Nadien had de 'commandant' van de OD, luitenant-generaal b.d. jhr. W. Röell (die zich op de achtergrond hield), jhr. Joan Schimmelpenninck tot landelijk chef-staf benoemd, de derde al. Schimmelpenninck werd twee maanden na Versteegh gevangen genomen en na een korte periode waarin een van de 'adjudanten' van Schimmelpenninck, de sergeant-adelborst Gerard Dogger, de OD zo goed en zo kwaad als het ging in stand gehouden had, werd opnieuw een beroepsmilitair, majoor Tibo, chef-staf - de vierde; Tibo werd op 15 mei '42 in krijgsgevangenschap weggevoerd. Er was van hem weinig uitgegaan. Maar ook anderen die méér gedaan hadden, waren uitgeschakeld; door het optreden van de *V-Mann* Ridderhof en door het

¹ G. J. Harmsen: *Daan Goulooze*, p. 132.